

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека

Відділ наукової інформації та бібліографії

Серія «Розстріляне відродження»

**«Надії промінь я – не труп, не тінь, а край
краси і правди – Україна!»**

Бібліографічний список літератури
до 135-річчя від дня народження Аркадія Васильовича Казки

Хмельницький
2025

Пропонуємо до уваги користувачів бібліографічний список літератури із серії «Розстріляне відродження». Серія присвячена діячам духовно-культурного та літературно-мистецького покоління 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. в Україні, які створили високохудожні твори у галузі літератури, живопису, музики, театру і які були знищені тоталітарним сталінським режимом.

Великі письменники у вигляді книг
заповіли нам власні душі.

А. Казка

Аркадій Васильович Казка – український поет, перекладач, педагог. Народився 11 вересня (за старим стилем) 1890 року в українському містечку Седнів, що на той час входило до складу Чернігівської губернії Російської імперії у багатодітній родині сільського шевця. Значний вплив на його формування справили батьки. Батько керував церковним хором і його здібності до музики, хорового співу, слух і голос передалися сину.

Закінчив Чернігівське реальне училище, де потоваришував з поетом Павлом Тичиною, з яким мешкав у монастирському гуртожитку та разом співав у церковному хорі. Дружба між чернігівськими юнаками, котрі так палко прагнули до мистецтва, культури, поезії, збереглася на все життя. Від 1913 р. заочно навчався у Київському комерційному інституті, навчання в якому не закінчив через нестатки. Ще до 1917 р. перекладав із західноєвропейських, російської літератури.

Початок Української революції А. Казка зустрів з натхненням. Він не мав схильності до політики, тому його, ймовірно, привабили нові і, як тоді мріялося, безмежні можливості для розвитку мови, літератури, розквіту культури і духовного відродження українства. У Чернігові у 1917 – 1918 рр. зібрався гурт талановитих діячів саме такого плану. Казка кидається у вир українського громадсько-політичного й мистецького життя. Він працює в Чернігівському Земстві, бере активну участь в українських революційних і культурно-освітніх організаціях, виступає в українських концертах та виставах, організованих «Просвітою». За дорученням Чернігівського Комітету охорони пам'яток старовини, малює історично-мистецькі пам'ятники Чернігівщини.

Улітку 1919-го переїхав до Києва, де працював у Наркомосі, Книжковій палаті. Через хворобу легень виїхав на Катеринославщину, перебивався випадковими заробітками, учительював у с. Підгороднє, Василівка. У с. Підгороднє його учнем був майбутній поет Василь Мисик. Між молодим вчителем і здібним школярем зав'язалася дружба, яка тривала, доки жив Казка. В. О. Мисик у своїх спогадах про Аркадія Казку пише: «Це була рідкісно обдарована людина. Музикант, співак, художник, літератор, блискучий педагог, улюблений наставник кількох поколінь школярів, душами яких він умів володіти безроздільно. Мені не доводилося чути про жодного вчителя, який би так легко й безболісно знаходив спільну мову з усіма своїми учнями без винятку...». На початку 20-х років підготував рукописну збірку поезій «Сумливе», яку подарував

Григорієві Верьовці. З листа до Тичини (11 лютого 1925 р.) видно, що Казка готував до видання збірку «Розірване намисто», а в листі до свого учня Василя Мисика писав про підготовку збірки «Васильки». В УСРР власні вірші і поеми друкував у журналах «Літературно-науковий вісник», «Нова громада», «Плуг».

В 1925 р. отримав пропозицію викладати українську мову і співи в Одеській 77-й залізничній трудовій школі. Проте, як швидко виявилось, черговий переїзд не привів до вирішення наболілих питань життя і творчості. Знову ті ж самі проблеми обсіли: важка робота, яка не приносила морального задоволення, недуга, злидні.

В ніч на 10 вересня 1929 року Казку заарештовано у справі СБУ та відправлено в одеську в'язницю. Поводився він на допитах гідно, нікого не обмовив (крім того, послідовно використовував українську мову). Загинув в ув'язненні за нез'ясованих обставин 23 листопада 1929 року (повісився, за іншими даними – убитий в камері слідчого відділу НКВД СРСР). Матеріали слідства в архівах знищені.

Поет був реабілітований 27 листопада 1997 року, коли Чернігівська обласна прокуратура скасувала постанову одеських чекістів. У 2011 році у Седневі встановлено пам'ятник поетові.

За життя А. Казка не зміг видрукувати жодної своєї поетичної збірки, а під час Другої світової війни загинув весь архів поета.

Видати збірку свого друга мріяв Павло Тичина на початку 1960-х років. Хоча й тоді ім'я Казки, як і всіх убитих у справі СБУ, були під заборонаю. Проте 1965 р. у збірнику «День поезії» В. Мисик опублікував низку творів свого вчителя.

1989 р. у видавництві «Радянський письменник» вийшла книжка А. Казки «Васильки» (упорядкування і вступна стаття С. Тельнюка). Там подано оригінальні вірші, поеми, листи до Павла Тичини та Лідії Папарук, переклади з І. Буніна, В. Маяковського, В. Мюллера, Г. Стефані.

Твори А. Казки

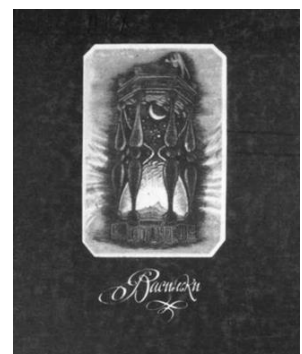
Б45800
83.3(4УКР)6
Ш95

Шугай Олександр. Крапля сонця у морі блакиту : (повість про Аркадія Казку) / О. Шугай. Вибрані твори / А. В. Казка. – Київ : Смолоскип, 2010. – 664 с.

Васильки [Електронний ресурс] / А. Казка; упоряд., передмова та примітки С. В. Тельнюка. – Електрон. дані. – Київ : Смолоскип, 1989. – 264 с.

– Режим доступу:

https://chtyvo.org.ua/authors/Kazka_Arkadii/Vasylyky_zbirka/. – Назва з титул. екрана. – Дата перегляду: 19.09.2025.

Б45641 [Вірші] // Обірвані струни. – Нью-
84(4УКР)6 Йорк, 1955. – С. 157-162.
О-13

Буря. Море. Романтичне. Сонет. Сучок. Сон [Електронний ресурс] // Бібліотека віршів. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://library-poems.com/virshi/arkadiy-kazka/>. – Назва з титул. екрана. – Дата перегляду: 19.09.2025.

Віч-на-віч з Казкою: Листи Аркадія Казки до Василя Мисика / упор. А. Перерви // Березіль. – 2005. – № 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 2006. – № 1, 2, 3/4, 5.

Листи / вступ. ст. «Мій друг Аркадій Казка...» О. Губаря // Слово і час. – 1990. – № 9. – С. 44-49.

Васильки. Глібову. Вітер вночі. Павучки. Сучок : вірші // Прапор. – 1970. – № 2. – С. 92-94.

Література про А. Казку

М456-1 Льєнко І. Аркадій Казка // ...З порога смерті... – Київ, 1991.
83.3(2=Укр)7 – Вип. 1. – С. 217-219.
З-11

Б47980 Казка Аркадій Васильович // Самі про себе: Автобіографії
83.3(4УКР) українських митців 1920-х років / упоряд. Р. В. Мовчан. – Київ :
С17 КЛІО, 2015. – С. 229.

М255-2 Лисенко І. М. Казка Аркадій Васильович // Українська
83 літературна енциклопедія. – Т. 2. – Київ, 1990. – С. 372.
У45

8 Мисик В. О. Зустрічі: статті, нариси / В. О. Мисик; вступ.
М65 ст. Л. Коваленко. – Харків : Прапор, 1982. – 118 с.

* * *

Деркачова О. Текст і канон: формальний аспект лірики Аркадія Казки // Слово і час. – 2003. – № 8. – С. 73-80.

Зленко Г. «...Світу білого не випив» // Літературна Україна. – 2010. – 18 листоп. – С. 16.

Ковалів Ю. Аркадій Казка // Слово і час. – 2019. – № 9. – С. 110-114.

Кулик Н. Непізнаний ніким, або неказкова доля Аркадія Казки: поет, перекладач, педагог Аркадій Казка // Сучасна освіта України. – 2020. – № 40. – С. 14-15.

Лашкевич О. Аркадій Казка // Літературна Україна. – 2014. – 29 трав. – С. 15.

Мій друг – Аркадій Казка // Друг читача. – 1990. – 30 серп.

Шкварчук В. Непогора Аркадія Казки. За матеріалами слідчої справи № 4748... // Літературна Україна. – 2004. – 3 черв. – С. 7-8.

Шугай О. Крапля сонця у морі блакиту (Есе про двох поетів) // Дніпро. – 1990. – № 12.

Яскраве, але коротке життя талановитого поета: 23 вересня – 130 років від дня народження Аркадія Казки // Шкільна бібліотека. – 2020. – № 8/9 (серп. – верес.). – С. 46-48.

Демченко Т. Аркадій Казка: поет із розстріляного покоління [Електронний ресурс] // Сіверянський літопис. – Електрон. текст. дані. – Чернігів, 2010. – № 5. – С. 193-200. – Режим доступу: <https://nasplib.isoftware.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/aafe95d9-6360-4442-9b2b-a0f4dcf4c745/content>. – Назва з титул. екрана. – Дата перегляду: 19.09.2025.

Демченко Т. (27 серпня 2015). Знайомство з Аркадієм Казкою. Присяга [Електронний ресурс] / Т. Демченко, В. Бойко // День. – Електрон. текст. дані. – 2015. – 27 серп. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20161010155633/http://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/znayomstvo-z-arkadiyem-kazkoyu-prysyaga>. – Назва з титул. екрана. – Дата перегляду: 19.09.2025.

*Підготувала зав. відділом наукової
інформації та бібліографії
Л. Марцонь*